

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/81/2021
Identifikačné číslo spisu:	4418204827
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4418204827.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Československá obchodní banka, a. s., Praha, Radlická 333/150, Česká republika, IČO: 000 01 350 zastúpenej Mgr. Lenkou Heřmánkovou, usadenou euroadvokátkou, Bratislava, Košická 5590/56, proti žalovanému N. X., T. F., N. XXXX/XX, zastúpenému Mgr. Helenou Farkašovou, advokátkou, Nové zámky, Žerotínova bašta 1, o zaplatenie 18.379,80 CZK s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 4Csp/122/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/225/2019 z 15. októbra 2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom sp. zn. 9Co/225/2019 z 15. októbra 2020 potvrdil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“) č. k. 4Csp/122/2018-230 zo 6. júna 2019 vo vyhovujúcom výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 18 379,80 CZK, kapitalizovaný zmluvný úrok vo výške 4 364,21 CZK od 21. augusta 2003 do 14. septembra 2018, kapitalizovaný úrok z omeškania vo výške 1 454,66 CZK od 17. septembra 2017 do 14. septembra 2018, 8,05% úrok z omeškania p. a zo sumy 18 379,80 CZK od 15. septembra 2018 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, ako aj vo výroku o náhrade trov konania; žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2. Súd prvej inštancie po zrekapitulovaní zisteného skutkového stavu, právne vec posúdil v súlade s čl. 3 ods. 1 Rímskeho dohovoru, aplikujúc čl. 7 ods. 2 ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ďalej len „ústava“), § 261, § 262, § 497 zákona č. 513/1991 Sb., § 1 ods. 1, § 2 § 4 ods. 2, § 6 zákona č. 321/2001 Sb. o niektorých podmínkach sjednávania spotrebiteľského úveru (ďalej len „zákon č. 321/2001 Sb.“). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania považoval za preukázané, že právny vzťah je vzťahom spotrebiteľským. Strany uzavreli zmluvu o úvere, na základe ktorej bol poskytnutý žalovanému úver vo výške 15 000 CZK, ktorý žalovaný čerpal postupne. Žalobkyňa v spore preukázala, že žalovaný vyčerpal finančné prostriedky

celkom vo výške 14 512,64 CZK. V zmysle článku 4.3 podmienok úroky, z ktorých platením bol žalovaný v omeškaní sa dňom nasledujúcim po splatnosti stali súčasťou vyčerpanej istiny. Takto žalovaný pri úrokovej sadzbe 19,9 % p. a. čerpal prostriedky v roku 2017, pričom bol v omeškaní s ich plnením, preto žalobkyňa pripísala žalovanému na ťarchu úroky v celkovej výške 1 187,16 CZK. Medzi stranami sporu boli dojednané poplatky v súlade so sadzobníkom poplatkov, a to poplatky za upomienky podľa článku 4.4 podmienok, výška týchto poplatkov činila sumu 2 680 CZK, ktoré boli taktiež pripísané k vyčerpanej istine. Výška istiny celkom predstavovala sumu vo výške 18 379,80 CZK. Pri podpise zmluvy bola táto skutočnosť žalovanému ozrejmenej, žalovaný nemal výhrady voči týmto úverovým podmienkam, riadne sa oboznámil s obchodnými podmienkami, ako aj s podmienkami pre platobné karty, čo potvrdil svojim vlastnoručným podpisom pri podaní žiadosti o ČSOB kreditnú kartu z 15. augusta 2003. Žalovaný tieto skutočnosti nenamietal ani v období platnosti úverovej zmluvy. Začal ich namietat až po vydaní platobného rozkazu, keď tvrdil prostredníctvom svojho právneho zástupcu, že žalobkyňa nebola oprávnená od žalovaného žiadať jednorazové splatenie dlhu. Žalovaný potvrdil prevzatie oznámenia o zosplatnení úveru, bol si vedomý skutočnosti, že banka mu zablokovala kartu, ale myslel si, že sa jedná o omyl. Tvrdenia žalovaného o tom, že v zmluve nebolo dohodnuté jednorazové splatenie dlhu, neboli preukázané žiadnymi dôkazmi zo strany žalovaného, ktorý v spore nepredložil žiadne dôkazy, ktorými by preukázal niektoré zo svojich tvrdení. Z dôvodu preukázania žalobkyňou oprávnenosti nároku, súd prvej inštancie žalobe vyhovel z titulu istiny vo výške 18 379,80 CZK spolu so zmluvným úrokom vo výške 4 364,21 CZK vyčíslený z priznanej istiny za obdobie od 17. augusta 2017 do 14. septembra 2018 s poukazom na čl. 4.3 dojednaných podmienok, ako aj s úrokom z omeškania vyčísleným za obdobie od 16. apríla 2017 do 14. septembra 2018 vo výške 1454,66 CZK v zmysle čl. 4.2 dojednaných podmienok s poukazom na ustanovenie § 218 ods. 2 CSP, t. j. priznanie peňažného plnenia v cudzej mene. Spolu s istinou súd prvej inštancie priznal úrok z omeškania vo výške 8,05% od 15. septembra 2018 do zaplatenia, z dôvodu omeškania žalovaného s plnením peňažného dlhu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 262 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci, z ktorého aj odvolací súd vychádzal bez potreby ho dopĺňať, jeho výsledky správne vyhodnotil a dospel aj k správnym záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku. K odvolacím námietkam uviedol, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie spĺňa kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho považoval za preskúmateľné. Pri posudzovaní dôvodnosti námietky, týkajúcej posúdenia tvrdenej zmeny žaloby, odvolací súd skonštatoval správnosť postupu súdu prvej inštancie. Ozrejmienie skutkových okolností žalobkyňou po podaní žaloby nepredstavovalo zmenu žaloby, o ktorej by bolo potrebné rozhodovať. Vo vzťahu k námietke zaujatosti, o ktorej nebolo rozhodnuté odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 3 CSP ustálil, že vo veci nerozhodla vylúčená sudkyňa, preto postupom súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Odvolací súd sa stotožnil s aplikáciou českých právnych predpisov s uvedením, že pri bežnej dostupnosti ustanovení českého právneho poriadku na internete a jazykovej príbuznosti našich krajín, považoval námietku žalovaného za bezpredmetnú. Skonštatoval, že nebolo sporné, že medzi stranami došlo k voľbe rozhodného práva v zmysle Rímskeho dohovoru. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I.) posudzuje rozhodné právo na zmluvy uzavreté od 17. decembra 2009 (kapitoly III čl. 28 Rím I.), ktoré nariadenie nahrádza Rímsky dohovor a v rozsahu predmetu svojej úpravy a časovej pôsobnosti sa nahrádzajú aj ustanovenia § 9 až §13 zákona č. 97/63 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 97/1963 Zb.“). Rozhodné právo na zmluvy uzavreté pred 17. decembrom 2009, čo sa vzťahuje aj na zmluvu uzavretú medzi stranami sporu sa naďalej určuje podľa Rímskeho dohovoru. Odvolací súd sa stotožnil s námietkou žalovaného, že automatické stotožnenie obvyklého pobytu so štátom zamestnania nie je správne, avšak z dôvodu voľby práva, uvedenú námietku považoval za irelevantnú, s poukazom na ustanovenie § 9 zákona č. 97/1963 Zb. účinným v rozhodnej dobe. K namietanému zisteniu skutkového stavu, odvolací súd podotkol, že žalovaný neuviedol žiadne relevantné dôvody, ani nespochybnil priznanú sumu žiadnym právne významným spôsobom. K argumentácii žalovaného týkajúcej sa jeho prejavu „vzal námietku premlčania späť“, keď žalovaný sa mal vyjadriť, že námietka zaujatosti „nemá zmysel“, odvolací súd uviedol, že výklad pojmu „nemá zmysel“ smeruje k

rovnakému dôsledku, že už nie je dôvodné sa ňou ďalej v konaní zaoberať. Námietku premĺčania súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú, s ktorým záverom sa odvolací súd stotožnil. K námietke týkajúcej sa verejného vyhlásenia rozhodnutia, odvolací súd poukázal na obsah zvukového záznamu z pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, a ustálil, že výrok rozsudku bol verejne vyhlásený, s uvedením stručného odôvodnenia, ktorý procesný postup súdu prvej inštancie nepovažoval za porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces. Napokon sa odvolací súd nestotožnil ani s námietkou žalovaného týkajúcou sa neuvedenia predbežného právneho posúdenia súdom v zmysle § 181 ods. 2 CSP, ktoré bolo odvolacím súdom overené zvukovým záznamom z pojednávania z 8. apríla 2019. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej len „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. e) a § 420 písm. f) CSP. Namietal, že podaním z 13. júna 2019 podal námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyni jeho právny zástupca z dôvodu, že počas celého konania (aj v iných konaniach) bola badateľná určitá antipatia k jeho právnomu zástupcovi. Napokon spôsob vyhlásenia rozsudku bol nielen formálnym porušením zákona, ale celkom zreteľným vyjadrením pohľadového postoja k jednej zo sporových strán, resp. k právnomu zástupcovi. Pohrdanie pokračovalo už neverejným spísaním akéhosi úradného záznamu, o nepredložení námietky zaujatosti odvolaciemu súdu. Postoj odvolacieho súdu spočívajúci v zľahčovaní nerovného zaobchádzania so stranou v spore zavŕšil nespravodlivosť. Proces nielen nebol spravodlivý, ale sa ani ako spravodlivý nezdal. K namietanej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, dovolateľ argumentoval tým, že od samého začiatku konzistentne namietal množstvo skutkových, hmotnoprávných i procesných vecí. Za absurdné považoval stanovisko odvolacieho súdu uvedené v bode 26 odôvodnenia. Poukázal na princíp rovnosti pred zákonom, princíp rovnosti zbraní v kontradiktórnom procese, ako aj na povinnosť súdu v spotrebiteľských veciach korigovať prirodzenú nerovnosť. V tejto súvislosti namietal posúdenie súdmi nižších inštancií opakovaných zmien a doplnení žaloby žalobkyňou, i napriek jej zastúpeniu kvalifikovaným advokátom. Pri množstve uplatnených námietok žalovaným v rámci procesnej obrany a pri kvalite procesného útoku žalobkyne, súd prvej inštancie v podstate naprával aj jej pochybenia, umožňoval jej bez obmedzení prispôbovať procesný útok, najmä meniť žalobu. Podľa dovolateľa extrémne favorizoval žalujúcu stranu, ktorá nebola schopná ani len obsahovo podať dostatočnú žalobu. Zároveň spochybnil splnenie dôkazného bremena na strane žalobkyne, preukazujúce aplikáciu českých právnych predpisov, najmä ich časovú verziu v rokoch 2003 alebo 2008, bez možnosti procesnej obrany dovolateľa. V kontexte uvedených procesných chýb namietal aj krajne nepresvedčivé odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktoré považoval za vnútorné nekonzistentné, nie v súlade s výrokom, nezodpovedajúce imperatívu podľa § 220 ods. 2 CSP. Zároveň nesúhlasil s priznaním nároku na náhradu trov odvolacieho konania žalobkyňi, citujúc obsah vyjadrenia k odvolaniu, ktorý zrejme považoval za stručný. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň predložil návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí z dôvodu, že mu hrozí exekúcia do času rozhodnutia odvolacieho súdu, s prihliadnutím aj k tomu, že navrátenie do pôvodného stavu by s ohľadom na sídlo žalobkyne bolo oveľa zložitejšie.

5. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu zotrvala na jej doterajších vyjadreniach vrátane dôkazov. Napadnuté rozhodnutie považovala za vecne správne. Dovolanie navrhla zamietnuť; uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6. Podľa § 444 ods. 1 CSP odvolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

7. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, preto v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej

neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

10. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

11. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

12. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

14. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

15. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. e) CSP dovolateľ namieta pohľadavý postoj zákonnej sudkyne na súde prvej inštancie voči právnomu zástupcovi žalovaného po vyhlásení rozhodnutia vo veci samej.

16. Podľa 49 ods. 1 a ods. 3 CSP sudca je vylúčený z pojednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

17. Podľa § 52 ods. 1 a ods. 2 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti. V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie (námietku), ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú.

18. Podľa § 53 ods. 1 a ods. 3 CSP námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa strana dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený. Na neskôr uplatnenú námietku zaujatosti súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ak sa námietka

zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

19. Účelom citovaných ustanovení je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rovnako tak je zámerom tejto právnej úpravy predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ktoré je garanciou toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý sudca. Ústavnoprávna úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 ústavy) súčasne na druhej strane zahŕňa aj právo na to, aby právna vec účastníka konania nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 ústavy). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci musí rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania, ktorý zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho prejednávania a rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by vo veci mohol konať a rozhodovať zaujatý, nie nestranný sudca.

20. Pri posudzovaní dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP je právne významný vzťah sudcu a) k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b) k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c) k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcim znaky vzťahu uvedeného pod b), alebo d) k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b) a c)). Za relevantný sa pritom považuje iba taký vzťah, ktorý by vzhľadom na jeho charakteristické znaky pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia (sp. zn. 1Nc/1/2017 z 31. januára 2017).

21. Samotné pochybnosti účastníka o existencii takéhoto vzťahu sudcu nie sú určujúce; rozhodujúcim je, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne zakladať legitímne pochybnosti o nezaujatosti sudcu, pretože vylúčenie sudcu nemožno založiť len na domnienkach, hypotézach, či subjektívnych pocitoch strany sporu. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu.

22. Z obsahu spisu vyplýva, že podaním zo dňa 13. júna 2019 (v spise na č. 1. 267) žalovaný vzniesol námietku zaujatosti sudkyne súdu prvej inštancie, so zreteľom na podstatu, obsah a predmet námietky dovolateľa (toho, čoho sa týka) súd prvej inštancie, ako i odvolací súd správne naň neprihliadol a o vylúčení namietanej sudkyne ani nerozhodoval.

23. Z právnej vety prijatého judikátu pod č. R 59/1997 publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky vyplýva, že neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku, posúdiť túto otázku samostatne. Uvedený právny záver najvyššieho súdu je naďalej aktuálny aj po zmene procesného právneho predpisu s účinnosťou od 1. júla 2016 vo vzťahu k interpretácii ustanovenia § 420 písm. e) CSP.

24. Z písomného vyjadrenia zákonnej sudkyne Mgr. Kornélie Harcsovej predloženého dovolaciemu súdu vyplýva, že sa vo veci necíti byť zaujatá, strany sporu osobne nepozná, ani predchádzajúceho právneho zástupcu žalovaného. S poukazom na ustanovenie § 50 CSP a aktuálnu judikatúru týkajúcu vznesenia námietky zaujatosti (napr. IV. ÚS 345/2018) uviedla, že bolo potrebné námietku zaujatosti vzniesť v lehote 7 dní odo dňa, kedy sa strana dozvedela o dôvode. Podotkla, že vo veci samej rozhodla 6. júna 2019 a právny zástupca žalovaného vzniesol námietku zaujatosti po vyhlásení rozhodnutia s tvrdením, že mala mať pohrdavé správanie voči žalovanému.

25. Z okolností preskúmanej veci teda je nepochybné, že dôvodom vznesenej námietky zaujatosti mal byť procesný postup zákonnej sudkyne na súde prvej inštancie po vyhlásení rozhodnutia vo veci samej, spočívajúci v spôsobe jeho verejného vyhlásenia, ako jeho neúplného odôvodnenia s uvedením, že odôvodnenie bude uvedené v písomnom vyhotovení rozhodnutia.

26. Vychádzajúc z obsahu dovolanie sa javí, že dovolateľ nebol spokojný so spôsobom komunikácie zákonnej sudkyne počas verejného vyhlásenia rozsudku, s jej odôvodnením. Uvedené však nezakladá dôvodnú pochybnosť o nestrannosti zákonnej sudkyne v zmysle § 49 ods. 1 v spojení s CSP, lebo dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe a v jeho rozhodovacej činnosti. V kontexte uvedeného dovolací súd konštatuje, že dovolateľ neopodstatnene tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. e) CSP, preto prípustnosť dovolania z tohto dôvodu nie je daná.

27. K namietanej vade zmätočnosti uplatnenej podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal nekonzistentné, nepresvedčivé odôvodnenie, nesúladne s výrokom, ktoré sa ani len nejaví ako spravodlivé, ako aj namietal hodnotenie dôkazov, porušenie princípu rovnosti zbraní a výrok o trovách odvolacieho konania.

28. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

29. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

30. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

31. V danej veci odvolací súd v odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne v zmysle § 387 CSP a zároveň sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalovaného v bodoch 5 až 30 napadnutého rozsudku, ktoré relevantné časti vysporiadania sa s uplatnenými námietkami dovolací súd zhrnul v bode 3 tohto rozhodnutia. Vo vzťahu k namietanej nepresvedčivosti, nekonzistentnosti, či nesúladnosti s výrokom rozhodnutia, dovolateľ neuviedol žiadne konkrétne dôvody.

32. Potvrdením rozhodnutia vo veci samej v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd preskúmal správnosť zistenia skutkového stavu, ako aj správnu aplikáciu a interpretáciu príslušných

hmotnoprávných noriem na zistený skutkový stav a zároveň aj skutočnosť, že rozhodnutie bolo vydané v súlade s ustanoveniami procesného práva. Výsporiadanie sa s podstatnými námietkami uplatnenými v odvolacom konaní, odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle ustanovenia § 387 ods. 3 CSP. Takéto rozhodnutie nemožno považovať za nepresvedčivé. Jeho odôvodnenie spĺňa náležitosti vyplývajúce z § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

33. Z odôvodnení rozhodnutí súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej (kompletizujúcej) jednote (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Dovolací súd teda konštatuje, že sa súdy nižších inštancií zákonu zodpovedajúcim spôsobom vysporiadali so všetkými rozhodnými, podstatnými vyjadreniami strán pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku, ktoré právne závery náležite odôvodnili.

34. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napádaného rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľovi znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. (Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.).

35. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku. Iba skutočnosť, že dovolatelia sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

36. Napokon aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozhodnutia vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

37. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

38. V súvislosti s namietaním procesného pochybenia súdov nižších inštancií v procese dokazovania, či posudzovania procesných podaní strán, či ich vyjadrení, dovolací súd uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP), v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inštancií, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, vrátane nesprávneho vyhodnotenia niektorého dôkazu (v danom prípade namietaného 171-stranového listinného dôkazu, podľa žalovaného plného ťažko zrozumiteľných čísel, bez jeho vysvetlenia žalobkyňou, ktorý dôkaz súdu predkladala, pri súčasnom nepodloženom spochybňovaní naštudovania tohto listinného dôkazu súdom). Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP; v preskúmvanej veci však dovolací súd takúto vadu nezistil.

39. K namietanému porušeniu princípu rovnosti strán vyplývajúceho z čl. 6 Základných princípov CSP, dovolací súd uvádza, že preskúmaním obsahu spisu procesné pochybenie súdu spočívajúce v nerovnom postavení strán v spore so slabšou stranou a nezohľadnenie postavenia žalovaného ako spotrebiteľa nezistil. Obe strany boli v konaní zastúpené kvalifikovaným zástupcom - advokátom, preto argumentáciu dovolateľa, že súdy nižších inštancií nepostupovali v spotrebiteľskom spore v zmysle ustanovení § 290 až § 300 CSP nepovažoval za relevantnú. Rovnosť pred súdom je len výrazom rovnosti strán civilného sporového konania. Rovnosť pred zákonom a rovnosť pred súdom je obsahom toho istého pojmu a znamená rovnaké postavenie oboch procesných strán pri aplikácii hmotných i procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči ktorémukoľvek účastníkovi konania. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach o ktorých rozhoduje civilný súd (PL. ÚS 43/95). O tom, ako v tom ktorom prípade prebiehalo civilné sporové konanie, usudzuje dovolací súd na podklade spisu.

40. Z obsahu odôvodnenia súdu prvej inštancie bodu 8 vyplýva, že „v žalobe z 24. septembra 2018 bol špecifikovaný nárok žalobcu tak, ako to bolo uvedené vyššie. Žalobca následne dvoma podaniami doplnil opis rozhodujúcich skutočností, pričom v pôvodnej žalobe žalobca len odkázal na označené dôkazy, ktoré k žalobe pripojil, a to hlavne na zmluvu o úvere, obchodné podmienky a výpis z účtu žalovaného, kde boli konkrétne rozpísané jednotlivé čerpania, ako aj platby zo strany žalovaného, a to počnúc od 16. októbra 2009 do 16. apríla 2017. Žalobca síce doplnil opis rozhodujúcich skutočností na výzvu súdu, avšak ani po takomto doplnení žaloby nedošlo k takej zmene žaloby, ktorou by si žalobca uplatňoval menší alebo väčší nárok, než ktorý bol uvedený v žalobe. Z tohto dôvodu súd nerozhodoval o zmene žaloby, pretože v zmysle § 140 ods. 1 a 2 CSP zmenou žaloby je len návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo, resp. i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností. V tomto prípade však nedošlo k zmene žaloby, len k doplneniu skutočností uvedených už v pôvodnom znení žaloby, čo súd nepovažoval za zmenu petitu žaloby. Navyše zmenu petitu žaloby

navrhoval právny zástupca žalovaného a nie žalobca, ktorý žalobou disponuje, z toho dôvodu súd o zmene petitu žaloby nerozhodoval, pretože k zmene žaloby nedošlo a žalobca o zmenu petitu žaloby nepožiadala. Na základe uvedeného nemožno dospieť k záveru o porušení procesných práv žalovaného v spotrebiteľskom spore z dôvodu, že súd prvej inštancie nepostupoval v rozpore s § 294 CSP, lebo o zmene žaloby nerozhodoval.

41. Vo vzťahu k princípu rovnosti pred zákonom, resp. princípu rovnosti v civilnom procese sa niekedy princíp ochrany slabšej strany mylne interpretuje ako zvýhodňovanie slabšej sporovej strany na úkor „silnejšej sporovej strany“. Obsahom princípu ochrany slabšej strany v procesných vzťahoch je akési „dorovnanie“ procesného postavenia tejto slabšej strany tak, aby bola zabezpečená funkčná procesná rovnosť; rozhodne by však nebolo správne interpretovať princíp ochrany slabšej strany v tom zmysle, že sa má zabezpečiť akési nadradené postavenie slabšej strany vo vzťahu k protistrane.

42. V prípade námietky týkajúcej sa porušenia práva na spravodlivý proces je nevyhnutné posudzovať samotnú intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti samotnej strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. Vzhľadom na fakt, že žalovaný nešpecifikoval, že v ktorom konkrétnom momente konania a akým spôsobom došlo k porušeniu rovnosti sporových strán, dovolací súd vyhodnotil túto uplatnenú námietku ako neopodstatnenú.

43. Napokon ani všeobecne namietaná aplikácia českých právnych predpisov, dostupná na ASPI, C. H. BECK nepredstavovala zásah do procesných práv dovolateľa, preto ani táto námietka nie je prípustným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP.

44. Ani namietaný výrok o priznaní nároku na náhradu trov odvolacieho konania žalobkyni, dovolací súd nepovažoval za opodstatnený. Trovami konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatnením alebo bránením práva (§ 251 CSP). Právnej zástupkyni žalobkyne v odvolacom konaní vznikli trovy konania spojené s predložením písomného vyjadrenia k odvolaniu na výzvu súdu. Bez ohľadu na rozsah jeho obsahu, z dôvodu neúspechu žalovaného v odvolacom konaní, nárok na náhradu trov odvolacieho konania vznikol žalobkyni v súlade so zásadou úspechu (§ 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP).

45. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol v súlade s § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

46. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobkyne v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), ktorej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v plnom rozsahu. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

47. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.